

Gatavošanās Sinodei notika labu laiku pirms paša notikuma. 1988. gada oktobrī mācītāju konferencē apsprieda Satversmes projektu. Jau tad radās prasība atjaunot likumību un līdztiesību mūsu Baznīcā, atjaunot 1928. gada Satversmē iedibināto sinodu sasaukšanas kārtību, kur ar balsstiesībām varētu piedalīties visi garīdznieki. Šī kārtība tika atcelta 1948. gadā, kad Sinodi bez kāda likumīga pamata sasauca nepilnā sastāvā (balsstiesīgi bija tikai $\frac{1}{3}$ garīdznieku), ka tas pēc tam turpinājas visus šos gadus. Tādēļ konferencē tika panākta vienošanās, ka 14. ģenerālajai sinodei jāsanāk atkal pilnā sastāvā.

Lai formāli tiktu izpildīta 1948. gada satversmē iedibinātā kārtība, Sinodi nolēma sasaukt nepilnā sastāvā, pārceļot garīdzniekus uzaicinot kā viesus, lai Sinodes paša sākumā pieņemtu lēmumu par balsstiesību piešķiršanu visiem garīdzniekiem.

Laikā starp konferenci un Sinodi notika aktīva domu apmaiņa starp nākošās sinodes dalībniekiem. Nevarēja nepamanīt divu atšķirīgu viedokļu polarizāciju.

11. aprīļa rīts pienāca gaidu, cerību un rupju pilns.

Ar rīta lūgšanu Sinodi ievadīja arhibīskaps Ē. Mesters. Apsveikuma runu teica jaunais reliģisko lietu pilnvarotais A. Kublinskis. Jau šī runa liecināja par atnakušajām pārmaiņām. Sinodes dalībniekiem, kuri bija pieraduši pie pavisam citādas iepriekšējā pilnvarotā attieksmes, A. Kublinska kunga korektā, labvēlīgā, pat draudzīgā uzstāšanās bija patīkams pārsteigums. Tā rosināja cerības par iespējamām lieliskām un konstruktīvām attiecībām.

Apsveikuma runas sacīja arī PSRS Vācu draudžu bīskaps H. Kalniņš, Lietuvas evaņģēliski luteriskās Baznīcas bīskaps J. Kalvāns, prāvests R. Āboliņš no ASV, LELBA's vadītājs prāvests V. Vārsbergs, Toronto sv. Andreja draudzes mācītājs J. Čālitis.

Pirmās dienas darbs sākas ar Sinodes prezidija vēlēšanām. Tika izvirzīti seši kandidāti — G. Zālīti, S. Sproģi un Latgales iecirkņa prāvestu J. Bērziņu izvirzīja arhibīskaps Ē. Mesters, bet M. Plāti, K. Gailīti, J. Rubeni — grupa «Atdzimšana un atjaunošanās». Vēl vecajam Sinodes sastāvam aizklāti balsojot, vēlēšanu rezultāti bija šādi — M. Plāte — 27 balsis, K. Gailītis — 26 balsis, J. Rubenis — 25 balsis, G. Zāltis — 23 balsis, S. Sproģis — 21 balss, J. Bērziņš — 20 balsis.

Kā nākošo izskatīja jautājumu par visu garīdznieku līdzdalību Sinodē. Neskatoties uz mācītāju konferencē panākto vienošanos, pacēlās balsis, ka šī jautājuma izlemšanu vajadzētu atlikt, līdz

ALFONS VECMANIS,
Ielgavas iecirkņa prāvests

PĀRMAIŅAS BAZNĪCAS DZĪVĒ

Jau sen pirms Sinodes bija skaidrs, ka tā iezīmēs lūzumu Baznīcas dzīvē. Bija sakrājis daudz sasāpējušu jautājumu, kuri gaidīja atrisinājumu; draudžu locekļi un garīdznieki bija izteikuši ierosinājumus, kā parvarēt Baznīcas dzīvē radušos dziļo krīzi. Sabiedrībā bija sākušās nopietnas pārmaiņas, kas arī Baznīcas dzīvei prasīja pavisam citu, jaunu pieeju.

liek pieņemta jaunā Satversme, kurā tas paredzēts. Taču šis ierosinājums tika noraidīts, jo tādā gadījumā divām trešdaļām mācītāju nebūtu iespējas piedalīties Satversmes pieņemšanā.

Tika ierosināts arī nedot balsstiesības mācītājiem bez zināma ordinācijas stāža, taču arī šis priekšlikums neguva atsaucību, jo tad nebūtu skaidrs, pēc kādiem kritērijiem vērtēt sinodāli laju. Pēc neilgam debatēm Sinode stājās pie balsošanas un ar 33 balsim par un 14 pret tika nolemts, ka turpmāk visi Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas locekļi ir līdztiesīgi savās iespējās piedalīties Baznīcas dzīves svarīgāko jautājumu izlemšanā. Lēmums stājas spēkā ar to pašu brīdi.

Nākošais dienas kārtības punkts bija arhibīskapa un Konsistorijas pārskats, revīzijas komisijas atzinums un to apspriešana. Pārskatu sniedza arhibīskaps E. Mesters. Viņš runāja par grūtajiem apstākļiem, kādos Konsistorijai nācies strādāt pēdējo gadu laikā, par finansiālajām grūtībām, palīdzības sašaurināšanos no eksilbaznīcas puses, par samilzušajām iekšējām problēmām u. c., kā arī par panākumiem, kas gūti, neskatoties uz grūtībām.

Pārskata apspriešanas debatēs atklājās daudzu Sinodes dalībnieku viedoklis, ka ziņojumā nav ietvertas pašas būtiskākās un akūtākās aizvadītā laikposma problēmas. Ar īpašu ziņojumu uzstājās prāvests A. Ālers. Pēc tā atsākās debātes, kuru gaitā katrs varēja pārdomāt savu pozīciju priekšā stāvošajās Baznīcas vadības vēlēšanās.

Pēc pārtraukuma Sinode stājās pie pirmās dienas svarīgākā uzdevuma — jaunās Baznīcas Satversmes apspriešanas. Tas bija ilga un nopietna darba vainagojums. Satversmes projektu izstrādāja īpaša komisija. Šo projektu rūpīgi izskatīja un apsprieda mācītāju konference, kurā tika ņemti vērā priekšlikumi un izstrādāts projekts Nr. 2. Bija komisija, kuras uzdevums — sagatavot projektu Sinodei.

Darbs pie Satversmes pieņemšanas ilga visu atlikušo dienas daļu un vainagojās ar rezolūciju Nr. 1.

Par Satversmi

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas 14. Latvijas Sinodes dalībnieki pasludina, ka pieņemta un apstiprināta jauna Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Satversme 1989. gada 11. aprīlī.

Satversme stājas spēkā līdz ar tās apstiprināšanas brīdi.

Otrā diena sākās ar lūgšanu, ko vadīja prāvests J. Liepiņš,

atgādinādams visiem klātesošajiem Bībeles vārdus: «Tam, kas Dievu mīl, visas lietas nāk par labu.»

Ņemot vērā to, ka iepriekšējā dienā bija pieņemta likumīga Satversme un līdzinoceļā Baznīcas vadības vēlēšanas bija notikušas nelikumīgi sašaurinātā Sinodes sastāvā, un, kā tas spilgti parādījās iepriekšējās dienas debatēs, šīs vēlēšanas nekad nav bijušas brīvas no spiediena, ko veica valsts iestādes, radās jautājums, vai nevajadzētu šajos jaunajos apstākļos no jauna vēlē arī arhibīskapu. Izraisījās debātes. Daļa sinodāļu uzskatīja, ka šādas vēlēšanas nemaz nav vajadzīgas, jo arhibīskaps E. Mesters savus pienākumus esot veicis labi, viņa amata pilnvaru laiks vēl nav notecejis, šāds darba kārtības punkts nav paredzēts Sinodes darba kārtībā un tie sinodāļi, kas tikko ieguvuši balsstiesības, nav kompetenti lemt tik svarīgu jautājumu.

Otra sinodāļu daļa palika pie ieskatiem, ka pēc Satversmes attiecīgā panta formulējuma nav nepieciešams, lai arhibīskapa administratīvo pilnvaru laiks butu notecejis.

Ņemot vērā to, ka līdzšinējās vēlēšanas vienmēr ir balstījušās uz nelikumīgu satversmi, ka tajās piedalījās nepilns Sinodes sastāvs un ka tās nekad nav bijušas brīvas, 14. Latvijas ģenerālajai Sinodei ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums balsot par šo jautājumu.

Jo — Sinodei vienīgajai ir tiesības izlemt, vai šāds darba kārtības punkts ir iekļaujams apspriešanā vai nav. Bez tam vēlēšanas tikai tad var uzskatīt par īstām, ja ir vismaz divi kandidāti.

Debatēm ieilgstot, tika nobalsots par prezidija priekšlikumu debātes pārtraukt. Notika vēlēšanas, kurās, aizklāti balsojot, tika dota iespēja katram pašam izteikt viedokli šai jautājumā.

Atverot urnu un saskaitot balsis, izrādījās, ka lielākā daļa sinodāļu izsaka uzticību K. Gailītim (par E. Mesteru — 41, par K. Gailīti — 46).

Sekoja Konsistorijas un revīzijas komisijas vēlēšanas. Seit domstarpības procedūras un citos jautājumos neradās. Balsu skaitīšanas laikā tika izsludināts pārtraukums.

Konsistorijas vēlēšanu rezultāti:

1. M. Plāte — 52, padomnieks,
2. R. Feldmanis — 52, Prezidija padomnieks,
3. J. Rubenis — 50, Prezidija padomnieks,
4. A. Alers — 48, padomnieks,
5. E. Bikše — 48, padomnieks,

6. J. Priednieks — 48, padomnieks—sekretārs,
7. A. Kavacis — 44, padomnieks—mantzinis,
8. J. Dreiblats — 42, padomnieks.

Revīzijas komisijas vēlēšanu rezultāti:

1. J. Vanags — 48, komisijas loceklis,
2. A. Beinmanis — 44, komisijas priekšsēdētājs,
3. G. Rubenis — 42, komisijas loceklis — sekretārs.

Nākošais bija jautājums par Teoloģijas semināru. Sinode ar pārliecinošu balsu vairākumu nolēma lūgt profesoru R. Akmenītiņu atgriezties rektora amatā, no kura viņš tika atstādināts 1988. gada 27. augustā. Par semināra prorektoru ievēlēja J. Rubeni.

Krieva skaids, ka izskatīt visus jautājumus Sinodei nebus pa spēkam laika trūkuma dēļ, tāpēc nolēma pilnvarot nākamo mācītāju konferenci izskatīt jautājumus par mācītāju amata lēmumiem, Baznīcas himnu, ticības apliecību u. c.

Tika lemts jautājums par sieviešu ordināciju. Par sieviešu ordināciju izteicās 46, pret sieviešu ordināciju — 21.

Šim jautājumam musu Baznīcā ir ļoti sena vēsture, tā pētīšanai tika izveidota īpaša komisija, kura viennozīmīgu atbildi tā arī nedeva. Jautājums tika izšķirts balsojot.

Darba dienas noslēgumā apsveikuma vārdus jaunajai Baznīcas vadībai teica prievests A. Vecmanis. Savos iespaidos par Sinodi dalījās J. Čalītis. Sēdes noslēgumā bija Svēto rakstu lasījums.

Pulksten 19.00 notika noslēguma dievkalpojums, kurā kalpoja E. Mesters un K. Gailītis. Arhibīskaps E. Mesters pazīvoja Sinodes rezultātus.

Sinode pieņēma vēl piecas rezolūcijas: «Par Baznīcu sabiedrībā», «Par atsavinātajiem dievnamiem», «Par attieksmi pret karadienestus», «Par Latvijas Baznīcu», «Par taisnīgu un brīvu sabiedrību».

KO DARĪT TĀĻĀKI!

«Laiks, ko mēs tagad saucam par stagnācijas periodu, ietekmējis ne vien mūsu sabiedrības materiālos pamatus, bet pat arī cilvēku, īpaši jauniešu dzīveses, viņu iekšējo pasauli, daudziem atņemot ticību ideāliem un devalvējot tikumības normas» («Pamoinu jaunatne», 1989. g. 13. janv.).

Latvijas evaņģēliski-lut.